

notes of National University "Ostroh Academy", 21, 81–85.

6. Rigby, D. (2011). Management Tools&Trends. Available at: http://www.bain.com/Images/BAIN_BRIEF_Management_Tools.pdf

7. Mortara, L. (2010). Getting help with open innovation. Available at: http://www.ifm.eng.cam.ac.uk/uploads/Resources/Reports/oi_intermediaries.pdf

8. Grant Thornton International Ltd (2009). Innovation: the key to future success? Available at: http://www.grantthornton.com/staticfiles/GTCom/GTI/Innovation_-_Global_focus,_Sep_09_FINAL.pdf

9. Rigby, D. (2009). Management Tools and Trends, available at: http://www.bain.com/management_tools/Management_Tools_and_Trends_2009_Global_Results.pdf

10. Enkel, E., Gassmann, O., Chesbrough, H. (2009). Open R&D and open innovation: exploring the phenomenon. R&D Management, 39 (4), 311–316. doi: 10.1111/j.1467-9310.2009.00570.x

11. Rigby, D. (2007). Management Tools and Trends, available at: http://www.bain.com/management_tools/Management_Tools_and_Trends_2007.pdf

12. Jakovec, Ju. V. (2004). Jepochal'nye innovacii XXI veka [Epochal innovations of the XXI century]. Moscow: ZAO «Izdatel'stvo «Jekonomika», 444.

13. Kirsanov, K. (2011) Kreativnyj i jevristical'skij menedzhment i izobretatel'skoe tvorchestvo [Creative and heuristic Management and inventive creativity]. Magazine "Naukovedenie" 4, 1–4.

*Рекомендовано до публікації д-р екон. наук Лук'яненко Д. Г.
Дата надходження рукопису 15.05.2015*

Tetiana Galakhova, Postgraduate student, International Management department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, 54/1, Peremogy ave., Kyiv, Ukraine, 03680
E-mail: tetyanagalakhova@gmail.com

УДК 658.111.2.001.895

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.

МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

© Г. І. Заднєпровська

Досліджені основні складові процесу оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Запропонована концептуальна модель оцінки інноваційного потенціалу, яка містить: суб'єкти, об'єкти, мету, інформаційне забезпечення, принципи, методичні підходи, методи, критерії, показники оцінки. Відзначено, що інноваційна сміливість характеризує перехід від поточного до стратегічного рівня інноваційного потенціалу і характеризує тим самим склад об'єктів з позиції внутрішнього користувача

Ключові слова: оцінка, інноваційний потенціал, підприємство, модель, методичний підхід, принципи, критерії, макроекономіка, мікроекономіка, стратегія

The basic components of the enterprise's innovative potential evaluation process are investigated. It is offered the conceptual model of evaluation of the innovative potential that includes: subjects, objects, purpose, provision of information, principles, methods, criteria, indicators. It is noted that the innovative capacity characterizes the transition from the current to the strategic level of innovation potential and, thus, characterizes the composition of objects from position of user

Keywords: evaluation, innovative potential, enterprise, model, methodical approach, principles, criteria, macroeconomics, microeconomics, strategy

1. Вступ

Зростання в Україні уваги до інноваційного розвитку промислових підприємств безпосередньо пов'язано з необхідністю прискорення соціально-економічного розвитку країни. Посилення ринкових відносин, прагнення побудови відкритої економічної моделі національної економіки, інтеграція у світові ринкові відносини зумовлюють актуальність проблеми формування інноваційного потенціалу промислових підприємств на основі генерації нових знань, технологій та їх прискореному освоєнню у виробництві. Оцінка інноваційного потенціалу створює підґрунтя для формування інноваційного потенціалу, здатного забезпечувати стабільний розвиток економіки у цілому та промислових підприємств зокрема.

2. Постановка проблеми в загальному вигляді

Необхідність впровадження інновацій на підприємствах будь-яких сфер економіки з метою забезпечення необхідного рівня їх конкурентоспроможності та обґрунтування можливих напрямків розвитку їх діяльності ставить перед керівниками та інвесторами питання про потенційну готовність економічних суб'єктів до переходу на інноваційний шлях розвитку. З урахуванням наведеного вище необхідним етапом аналізу економічної діяльності вітчизняних підприємств стає дослідження інноваційного потенціалу.

Відправною точкою для детального вивчення і подальшого проектування можливих напрямків роз-

виту та ефективного використання інноваційного потенціалу підприємства виступає його дослідження, основним інструментом якого є оцінка.

3. Аналіз останніх досліджень і публікацій

В економічній теорії і практиці приділяється велика увага проблемі оцінки інноваційного потенціалу як на рівні країни, регіону, області, так і на рівні окремих галузей і підприємств. Проблеми оцінки потенціалу підприємства досліджувалися багатьма науковцями, а саме: [1–3, 7, 8, 13]. Значна увага приділялась визначенню сутності та складу інноваційного потенціалу підприємств, розгляду підходів та методів до його оцінки.

Однак потребують уточнення окремі аспекти теоретичного обґрунтування та методичного забезпечення оцінки інноваційного потенціалу. Проблема оцінки інноваційного потенціалу підприємств не є системно розробленою внаслідок відсутності достатнього висвітлення питань, пов'язаних із цілістю і комплексною його оцінкою.

3. Мета та завдання статті

Метою статті є розробка моделі оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Реалізація поставленої мети полягає в детальному дослідженні змісту та обґрунтуванні основних складових процесу оцінки в цілому та оцінки інноваційного потенціалу підприємства зокрема, що забезпечить системний підхід до оцінки його наявності й ефективності використання.

4. Методичні інструменти комплексної оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства

Розглядаючи інноваційний потенціал підприємства як складну організаційну систему вищого рівня, відзначимо необхідність проведення його комплексної оцінки, яка охоплює всі його складові підсистеми та елементи за попередньо визначеними критеріями. Складність оцінки інноваційного потенціалу обумовлюється тим, що кожне підприємство здійснює свою інноваційну діяльність у певному економічному середовищі, яке характеризується відповідним рівнем розвитку економічної системи і утворює макроекономічні чинники, на які підприємство не спроможне вплинути.

Методика будь-якого економічного дослідження являє собою суворо визначену послідовність дій з проведення аналітичної роботи та складається з певних етапів: опис досліджуваного об'єкта або явища та формулювання цілей оцінки з урахуванням інтересів користувачів; вибір системи показників, за допомогою яких буде проведена оцінка, і обґрунтування критеріальних значень; інформаційне забезпечення; інструментарій; організаційні основи; власне оцінка; узагальнення та оформлення результатів; надання результатів користувачам. Таким чином, оцінка інноваційного потенціалу є складним комплексним процесом, який передбачає наявність таких взаємопов'язаних елементів: суб'єкт; об'єкт; мета; принципи; підходи і методи; критерії; показники; результати; рішення.

З урахуванням викладеного вище процес оцінки інноваційного потенціалу підприємства схематично подано на рисунку.

У спеціалізованій літературі виділяють чотири групи безпосередніх цілей проведення оцінки інноваційного потенціалу підприємства [3]:

1) прийняття рішення про доцільність проекту як такого або для підприємства, яке його реалізує;

2) вибір з декількох наявних альтернатив (інноваційних проектів):

– відбір технологій (продуктів) для комерціалізації і створення успішного бізнесу, що дає дохід,

– вибір форми комерціалізації технології (створення окремого підприємства, передача технології, продаж патенту чи ліцензії);

3) залучення фінансування (стратегічного інвестора, партнера) для проекту та/або організації для цілей розширення бізнесу;

4) оцінка вартості бізнесу (проекту, підприємства) з метою його продажу.

Виходячи з цього оцінка інноваційного потенціалу підприємства проводиться для забезпечення загальних інформаційних потреб різноманітних користувачів (суб'єктів оцінки), які використовують її під час прийняття управлінських рішень у сфері інноваційної діяльності. Користувачі розрізняються залежно від цілей її проведення на внутрішніх і зовнішніх, які мають різні наміри, що визначають різні аспекти в межах виокремлених елементів оцінювання інноваційного потенціалу підприємств.

Для цілей двох перших груп користувачем результатів оцінки інноваційного потенціалу підприємства виступає особа, яка приймає рішення на підприємстві (керівництво підприємства, автор проекту), тобто такі користувачі є внутрішніми. У двох останніх випадках оцінка інноваційного потенціалу адресована зовнішнім користувачам – потенційним інвесторам, партнерам, покупцям бізнесу.

Інноваційний потенціал підприємства може характеризуватися стратегічним та поточним його рівнем. Перехід від поточного до стратегічного рівня інноваційного потенціалу характеризується поняттям інноваційної ємності підприємства, під якою розуміється інтегральна характеристика його перспективних (прогнозних) можливостей стосовно розробки ним нових (покращених) видів продукції у розрізі цих видів та їх техніко-економічних параметрів, за яких досягається максимально можлива на цьому етапі розвитку науково-технічного прогресу у певній галузі економіки ефективність виробничо-господарської діяльності конкретного підприємства [4]. Таким чином, внутрішньою складовою інноваційного потенціалу є інноваційна ємність.

Зовнішньою складовою інноваційного потенціалу визначимо інноваційну привабливість. Перефразуючи визначення Г. В. Рачинської і Л. С. Лісовської [5], під інноваційною привабливістю слід розуміти «спроможність підприємства залучати внутрішні і зовнішні інноваційні проекти та мінімізувати ризик щодо досягнення мети учасників проектів», яка зумовлюється рівнем інноваційної ємності підприємства. Іншими словами, інновацій-

на привабливість являє собою сукупність технічних, фінансових, організаційних, кадрових характеристик суб'єкта господарювання, які оцінюються

зовнішнім інвестором для прийняття інвестиційного рішення про вкладання коштів у фінансування конкретних інновацій [6].

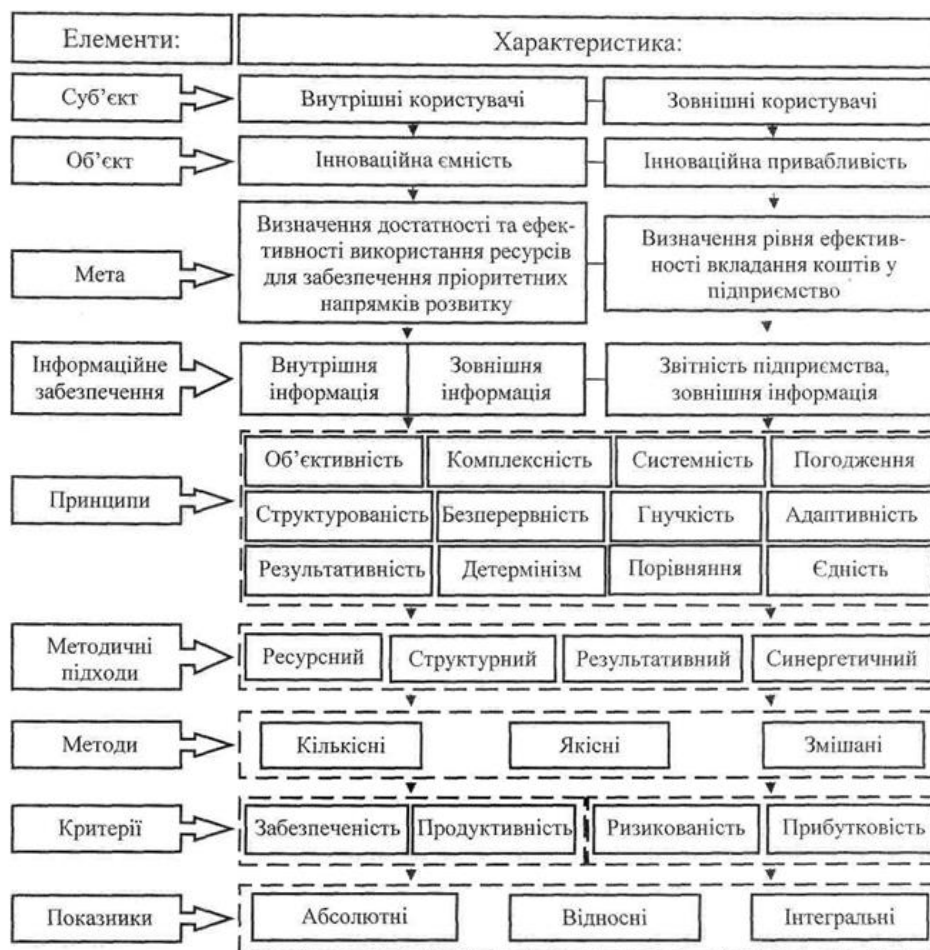

Рис. 1. Схема моделі оцінки інноваційного потенціалу підприємства

У зв'язку з відмінністю користувачів розрізняються і застосовувані підприємствами на практиці методи оцінки інноваційного потенціалу. Це обумовлює необхідність її розгляду виходячи з основних цілей, а саме – інформаційних потреб і специфічних завдань окремих груп суб'єктів оцінки.

Таким чином головною метою оцінки для внутрішніх користувачів інформації підприємства є оцінка достатності та ефективності використання ресурсів для забезпечення пріоритетних напрямків його розвитку; для зовнішніх користувачів – визначення рівня ефективності вкладання коштів у підприємство в порівнянні з аналогічними підприємствами.

Об'єктивність результатів оцінки інноваційного потенціалу підприємства визначається повнотою і обґрунтованістю інформаційного забезпечення оцінного процесу про його стан та перспективи розвитку. У якості основних джерел такої інформації може виступати [7; 8]: внутрішня інформація підприємства; відомості, що публікуються самим підприємством і відносно доступні до ознайомлення; інформаційні ресурси Державного департаменту з питань інтелектуальної власності; ресурси державної системи правової охорони інтелектуальної власності; результати

аналітичних оглядів та опитувань, виконаних спеціалізованими організаціями та державною службою статистики; відомча інформація, яка регулярно збирається відповідними міністерствами і відомствами; суб'єктивна інформація, отримана від спеціалістів професіоналів даної сфери; інші джерела інформації.

Теоретико-методологічною базою оцінювання потенціалу підприємства та його складових є загальноприйняті підходи та методи оцінювання економічних об'єктів.

Об'єктивність оцінного процесу забезпечується єдиним набором оцінних принципів. Аналіз наукових джерел за даною тематикою засвідчив відсутність загальновизнаної системи принципів оцінки інноваційного потенціалу підприємства. Крім того, більшість наукових праць взагалі не містить дослідження елементів методології оцінки. Така ситуація викликає необхідність формування теоретико-методологічного підґрунтя оцінювання інноваційного потенціалу підприємства на основі основних положень оцінки економічних систем, зокрема економічного потенціалу підприємства як системи більш високого рівня [9]. На основі проведеного дослідження було визначено такі принципи оцінки інно-

ваційного потенціалу, як: об'єктивність, комплексність, системність, структурованість, погодження, безперервність та гнучкість, адаптивність, результативність, детермінізм, порівняння.

Проблемою процесу оцінки інноваційного потенціалу є обґрунтування методичних підходів та методів до її проведення. За результатами аналізу існуючих підходів до оцінки інноваційного потенціалу підприємства було здійснено їх систематизацію за групами:

1) За сферами оцінки виділяють детальний, діагностичний, прогностичний, міжгосподарський порівняльний підходи, які нерозривно взаємозв'язані та за певних умов доповнюють один одного.

За детальним підходом інноваційний потенціал оцінюється за системою показників з метою виявлення можливості для підприємства здійснення конкретного проекту, пов'язаного з реалізацією та впровадженням певного нововведення [10–12]. Застосування даного підходу за схемою "ресурс – функція – проект" дозволяє підприємству оцінити стан власної ресурсної бази для реалізації нового проекту. Проте встановлення нормативних значень, що відповідають конкретному нововведенню, обмежує аналіз можливостей для прийняття інших проектів.

Діагностичний підхід полягає в аналізі стану підприємств за низкою зовнішніх і внутрішніх параметрів [7, 12, 13]. Основна його риса – виявлення зв'язку «причина – наслідок» і «приватне – ціле» [7]. Якісній оцінці сприяють наступні умови: достовірність інформації про значення діагностичних параметрів інноваційного потенціалу; інформація про взаємозв'язок діагностичних параметрів з метою можливості оцінки стану всього об'єкта. Оцінці підлягають укрупнені елементи як властивостей інноваційного потенціалу, так і об'єднаних функцій, через які реалізується управління інноваційним потенціалом підприємства. При цьому виявляється синергетичний ефект від заходів, що реалізуються в системі управління інноваційним потенціалом.

Прогностичний підхід передбачає формування концептуальної моделі інноваційного потенціалу підприємства, яка включає поелементні моделі його складових або підсистем (кадрової, науково-технічної, фінансової тощо) [5]. Даний підхід передбачає зіставлення концептуальної моделі з фактичним станом аналізованого об'єкта, рухаючись від фактичного стану до концептуальної моделі, що дозволяє виявити недовикористані можливості і причини, які характеризують різницю між бажаним і фактичним станом інноваційного потенціалу.

Міжгосподарський порівняльний підхід застосовується для оцінки інноваційного потенціалу на зіставних підприємствах шляхом: порівняння однотипних елементів, підрозділів, процесів, функцій, за допомогою яких здійснюється управління інноваційним потенціалом підприємства; використання економіко-математичних методів [7, 10].

2) За сутністю виділяють ресурсний, структурний, результативний та синергетичний підходи.

Ресурсний підхід заснований на твердженні, що інноваційний потенціал являє собою упорядкова-

ну сукупність ресурсів, які забезпечують здійснення інноваційної діяльності господарюючим суб'єктом. Він передбачає оцінку всіх основних компонентів, що мають різне функціональне призначення: матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, людські та інші види ресурсів [14]. Під час порівняння основних ресурсних складових інноваційного з їх межовими характеристиками і цільовими орієнтирами можуть бути виявлені можливості реалізації інноваційних процесів у перспективі.

Структурний (функціональний) підхід являє собою систему методів і методичних прийомів, орієнтованих на визначення раціональної структури інноваційного потенціалу підприємства за обраними функціональними підсистемами (різного виду ресурсами і можливостями) [15].

Результативний (цільовий) підхід до оцінки спрямований на визначення відповідності наявного інноваційного потенціалу поставленим цілям інноваційного розвитку підприємства, тобто характеризує постійну орієнтацію інноваційної діяльності, інноваційних рішень та процесів їх виконання на впровадження та реалізацію нововведень, що залучаються для досягнення цілей економічних суб'єктів та підвищення їх конкурентоспроможності [9], яка виступає відображенням кінцевого результату реалізації наявних можливостей інноваційного процесу і є, таким чином, цільовою характеристикою інноваційного потенціалу. Важливість цієї складової і доцільність відособленого виділення підтверджуються тим, що її збільшення, у свою чергу, сприяє розвитку інших складових (наприклад, ресурсної).

У сучасних умовах функціонування складних економічних систем та їх підсистем дослідники розглядають не як підпорядкування елементів цілому, а як синергетично взаємодіючі частини, що народжують ціле [16]. Появу синергетичного ефекту інноваційної системи та її підсистем викликає механізм поєднання, взаємодії і перетинання різноманітних ресурсів системи інноваційного потенціалу, які одночасно належать в певних частках економічному потенціалу та його інноваційному підпотенціалу. Оцінювання інноваційного потенціалу за допомогою синергетичного підходу враховує, що від реалізації конкретного інноваційного проекту в різних сферах діяльності підприємства з'являється можливість знизити витрати ресурсів, підвищити рівень організації робіт, праці та управління у сфері виробництва, маркетингу, інновацій та ін. [16].

Комплексне використання наведених вище підходів цієї групи об'єктивно визначає інноваційний потенціал підприємства з урахуванням впливу чинників внутрішнього, мікро- та макросередовищ.

3) За способами вартісної оцінки інноваційного бізнесу у науковій літературі виділяють підходи [3]: засновані на даних, що генеруються патентної системою або всією системою правової охорони результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації; близькі до оцінки бізнесу/потенціалу і засновані переважно на фінансових даних (витратний, доходний, порівняльний); що базуються на за-

стосуванні фінансової математики (теорії цін на опціони), теорії ймовірності та теорії ігор.

Розглянуті підходи до оцінки інноваційного потенціалу підприємства мають певні переваги та недоліки, визначені сфери застосування та поєднують у собі різноманітні методи, з яких оцінювач може обрати найбільш доречні для оцінки інноваційного потенціалу підприємства.

У науковців відсутня єдина думка щодо методичного забезпечення оцінки інноваційного потенціалу підприємства. У той же час відзначається наявність чіткої галузевої спрямованості існуючих методичних підходів до оцінки. Більша увага у наукових працях приділяється оцінці інноваційного потенціалу підприємств промисловості [8, 10, 12, 13].

Ефективність результатів оцінки інноваційного потенціалу визначається правильно вибраними та обґрунтованими критеріями та відповідними показниками, через які пов'язується мета оцінки із засобами її проведення та характеризується ступінь досягнення поставлених користувачами цілей. З урахуванням останнього в якості критеріїв оцінки інноваційного потенціалу для користувачів доцільно обрати:

1) для досягнення внутрішньої мети – забезпеченість та продуктивність. Критерій забезпеченості характеризує достатність різного роду інноваційних ресурсів для поточного на майбутнього підприємства на інноваційній основі. Критерій продуктивності характеризує міру результативності використання сформованого інноваційного потенціалу;

2) для досягнення зовнішньої мети – ступінь ризику та прибутковості. Критерії прибутковості і ризику характеризують відповідно ефективність та безпеку вкладення коштів інвесторами (потенційними покупцями) в конкретне підприємство.

5. Результати дослідження

Запропоновано структурно-логічну модель комплексної оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства на основі обґрунтування її складових елементів: суб'єкти, об'єкти, мета, інформаційне забезпечення, принципи, методичні підходи, методи, критерії та показники. Враховуючи, що інноваційний потенціал підприємства є складною ієрархічною системою, було уточнено склад об'єктів у оцінці. Відзначено, що інноваційна ємність характеризує перехід від поточного до стратегічного рівня інноваційного і характеризує тим самим склад об'єктів з позиції внутрішнього користувача. Метою оцінки інноваційної ємності визначено достатність та ефективність використання ресурсів для забезпечення пріоритетних напрямків його розвитку. Об'єктом оцінки інноваційного потенціалу із зовнішньої позиції визначено інноваційну привабливість, оцінювання якої проводиться з метою визначення рівня ефективності вкладання коштів у промислове підприємство інвесторами (покупцями) в порівнянні з аналогічними підприємствами.

6. Висновки

Проведене дослідження є основою для комплексної адекватної оцінки інноваційного потенціалу

підприємства, яке ґрунтуватиметься на обґрунтованій системі показників з урахуванням його галузевої специфіки діяльності.

Література

1. Артерчук, В. Д. Оценка результативности управленческого консультирования [Текст] / В. Д. Артерчук, М. Ю. Гузьяева // Фундаментальные исследования. – 2012. – № 3-6. – С. 702–705.
2. Карапейчик, И. Н. Потенциальные функции и задача систематизации потенциалов в экономике [Текст] / И. Н. Карапейчик // Инновационная экономика. – 2012. – № 4 (30). – С. 9–15.
3. Чернышова, И. В. Методы оценки инновационного потенциала предприятия [Текст]: сб. докладов Восьмой меж вуз. науч.-практ. конф. / И. В. Чернышова, И. В. Тетерина // Финансы государства и предприятия: механизмы взаимодействия. – Бийск: Изд-во Алт. гос. техн. ун-та, 2011. – С. 114–120.
4. Гришко, В. А. Оцінювання та управління інвестиційно-інноваційним потенціалом машинобудівних підприємств [Текст]: автореф. дис. ... канд. екон. наук спец. / А. В. Гришко. – Львів, 2011. – 27 с.
5. Рачинська, Г. В. Визначення та оцінювання інноваційної привабливості підприємств [Текст] / Г. В. Рачинська, Л. С. Лісовська. – 2008. – С. 272–276.
6. Голубев, А. В. Методичний підхід до оцінювання інноваційної привабливості підприємства в сучасних умовах розвитку економіки України [Електронний ресурс] / А. В. Голубев, О. П. Полтініна. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/26_NII_2009/Economics/52110.doc.htm
7. Кудрявцева, И. Ю. Совершенствование управления машиностроительным предприятием на основе формирования и использования инновационного потенциала [Текст]: дисс. ... канд. екон. наук. спец. / И. Ю. Кудрявцева. – 2004. – 144 с.
8. Круглов, А. В. Субъекто-ориентированный механизм обеспечения оценки инновационного потенциала промышленных предприятий [Текст]: дисс. ... канд. екон. наук / А. В. Круглов. – Тверь: Тверской гос. ун-т, 2011. – 192 с.
9. Краснокутська, Н. С. Управління потенціалом торговельного підприємства [Текст]: монографія / Н. С. Краснокутська. – Х.: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2012. – 354 с.
10. Урусов, А. С. Совершенствование критериев оценки инновационного потенциала предприятия [Электронный ресурс] / А. С. Урусов. – Режим доступа: www.ieay.ru/nauch/sc_article/2010/11/Urusev.shtml
11. Маслак, О. І. Теоретичні засади інноваційного потенціалу підприємства та його оцінка [Електронний ресурс] / О. І. Маслак, М. О. Дворник, О. С. Рогова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en/em/2008_5_2/Zbirnik_EM_08_2_13.pdf
12. Мазейкіна, О. О. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства [Текст] / О. О. Мазейкіна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2010. – Т. 1. – С. 213–217.
13. Мингалева, Ж. А. Оценка уровня инновационного развития предприятия [Текст] / Ж. А. Мингалева, И. И. Платынюк // Креативная экономика. – 2011. – № 4 (52). – С. 52–58.
14. Инновационный менеджмент в России: вопросы стратегического управления и научно-технологической безопасности [Текст]. – М.: Наука, 2004. – 880 с.
15. Ерыгин, Ю. В. Инновационный потенциал предприятия: проблемы оценки [Электронный ресурс] / Ю. В. Ерыгин, Т. Р. Улицкая, Л. В. Ерыгина. – Режим доступа: http://science-bsea.narod.ru/2008/ekonom_2008-2/erygin_innov.htm

16. Горбачева, О. В. Теоретические основы механизма синергетического потенциала инноваций на предприятии [Текст]: зб. наук. пр. / О. В. Горбачева // Вісник СевНТУ. Серія: Економіка і фінанси. – 2012. – Вип. 130. – С. 56–61.

References

1. Arterchuk, V. D., Guznjaeva, M. Ju. (2012). Ocenka rezul'tativnosti upravlencheskogo konsul'tirovanija. *Fundamental'nye issledovanija*, 3-6, 702–705.

2. Karapejchik, I. N. (2012). Potencial'nye funkcii i zadacha sistematizacii potencialov v jekonomike. *Innovacijni ekonomika*, 4 (30), 9–15.

3. Chernyshova, I. V., Teterina, I. V. (2011). Metody ocenki innovacionnogo potenciala predprijatija. *Finansy gosudarstva i predprijatija: mehanizmy vzaimodejstvija*. Bijsk : Izd-vo Alt. gos. tehn. un-ta, 114–120.

4. Gryshko, V. A. (2011). Ocinjuvannja ta upravlinnja investycijno-innovacijnym potencialom mashynobudivnyh pidpryjemstv. *L'viv*, 27.

5. Rachyns'ka, G. V. (2008). Vyznachennja ta ocinjuvannja innovacijnoi' pryvablyvosti pidpryjemstv. *272–276*.

6. Golubjev, A. V., Poltina, O. P. *Metodychnyj pidhid do ocinjuvannja innovacijnoi' pryvablyvosti pidpryjemstva v suchasnyh umovah rozvytku ekonomiky Ukraїny*. Available at: http://www.rusnauka.com/26_NII_2009/Economics/52110.doc.htm

7. Kudrjavceva, I. Ju. (2004). Sovershenstvovanie upravlenija mashinostroitel'nym predprijatiem na osnove formirovanija i ispol'zovanija innovacionnogo potenciala, 144.

8. Kruglov, A. V. (2011). Sub'ekto-orientirovannyj mehanizm obespechenija ocenki innovacionnogo potenciala promyshlennyh predprijatij. Tver': Tverskoj gos. un-t, 192.

9. Krasnokuts'ka, N. S. (2012). Upravlinnja potencialom torgovelnogo pidpryjemstva. *Kharkiv: Hark. derzh. un-t harchuvannja ta torgivli*, 354.

10. Urusov, A. S. Sovershenstvovanie kriteriev ocenki innovacionnogo potenciala predprijatija. Available at: http://www.ieay.ru/nauch/sc_article/2010/11/urusov.shtml

11. Maslak, O. I., Dvornyk, M. O., Rogova, O. S. Teoretychni zasady innovacijnogo potencialu pidpryjemstva ta jogo ocinka. Available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en/em/2008_5_2/Zbirknik_EM_08_2_13.pdf

12. Mazejkina, O. O. (2010). Ocinka innovacijnogo potencialu pidpryjemstva. Teoretychni i praktichni aspekty ekonomiky ta intelektual'noi' vlasnosti, 1, 213–217.

13. Mingaleva, Zh. A., Platynjuk, I. I. (2011). Ocenka urovnja innovacionnogo razvitija predprijatija. *Kreativnaja jekonomika*, 4 (52), 52–58.

14. Innovacionnyj menedzhment v Rossii: voprosy strategicheskogo upravlenija i nauchno-tehnologicheskoy bezopasnosti (2004). Moscow: Nauka, 880.

15. Erygin, Ju. V., Ulickaja, T. R., Erygina, L. V. Innovacionnyj potencial predprijatija: problemy ocenki. Available at: http://science-bsea.narod.ru/2008/ekonom_2008-2/erygin_innov.htm

16. Gorbacheva, O. V. (2012). Teoreticheskie osnovy mehanizma sinergeticheskogo potenciala innovacij na predprijatii. *Visnik SevNTU. Serija: Ekonomika i finansi*, 130, 56–61.

*Рекомендовано до публікації д-р екон. наук Колодізев О. М.
Дата надходження рукопису 19.05.2015*

Заднепровська Ганна Ігорівна, викладач, кафедра банківської справи, Харківський національний економічний університет, пр. Леніна 9-«А», м. Харків, Україна, 61166
E-mail: anutkastil@list.ru

УДК 338.22 : 316.32(477)

DOI: 10.15587/2313-8416.2015.45281

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

© Б. В. Ільченко

В статті висвітлено історичні аспекти розвитку підприємництва як визначальної рушійної сили зі стійкого розвитку; ключові проблеми, які обмежують участь та вплив українського підприємництва на формування та реалізацію політичних рішень у цій сфері; розглядаються перспективи посилення місця і ролі бізнесу у досягненні стійкого розвитку в Україні

Ключові слова: підприємництво, соціальний діалог, соціально-відповідальний бізнес, стійкий розвиток

The article highlights the historical aspects of the development of entrepreneurship as a determinant of the driving force for sustainable development and key issues that limit the participation and impact of the Ukrainian business on the formation and implementation of political decisions in this field; prospects of strengthening the place and role of business in achieving sustainable development in Ukraine are considered

Keywords: entrepreneurship, social dialogue, socially responsible business, sustainable development

1. Вступ

Ключовими засобами реалізації переходу до стійкого розвитку є *системна трансформація суспільства, яка здійснюється на основі нової світоглядної парадигми*, побудованої на засадах сталих господарських відносин та збереження довкілля. Вирі-

шальним чинником успіху трансформації суспільства є усвідомлена і активна участь різноманітних соціальних груп й, зокрема, підприємництва як найбільш соціально активної частини суспільства, в процесі формування та реалізації стратегії стійкого розвитку.